

ISSN 0556-1590

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

2 и 3

Београд - 2025

БЕСПЛАТНИ ДВОДНЕВНИ СЕМИНАР – У САЛИ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM

на тему

ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ И ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА 2024. ГОДИНУ

Први дан:

1. Актуелности у вези са СЕФ и ПДВ
2. Састављање и достављање годишњег финансијског извештаја за 2024. годину
3. Обрачун пореске амортизације за 2024. годину

Други дан:

1. Обрачун пореза на добит за правна лица за 2024. годину
2. Специфичности обрачуна пореза на приход од самосталне делатности код предузетника и пореза на добит код недобитних организација
3. Одговори на питања

Предавачи: Горан Лазовић, др Милан Неговановић, Душан Поповић и Иван Антић

У сали Привредног саветника и
преко интернет платформе Zoom

25. и 26. фебруар 2025. године

Почетак у 9,00 часова

За све активне претплатнике Привредног саветника учешће на семинару је бесплатно.

Лица која нису претплатници плаћају накнаду у износу од 15.000 динара, са ПДВ. За ова лица у накнаду су укључене и презентације предавача у ПДФ формату.

Приликом пријављивања **полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у просторији Образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.**

Просторија Образовног центра Привредног саветника налази се у Београду у улици Булевар краља Александра бр. 86 на V спрату и може да прими до 70 полазника. Након попуне капацитета у сали сви касније пријављени полазници моћи ће семинару да присуствују преко платформе Zoom.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције **eПродавница – Семинари**.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим питањима можете добити на тел: 011/3209-645 или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs

РЕДАКЦИЈА: Иван Антић, Снежана Антић, др Петар Бабић, Весна Боровић, Никола Јеринић, Данијела Крајић Дамјановић, Горан Лазовић, др Милан Неговановић, Тијана Павловић и Душан Поповић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 504.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел. 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА, тел. 011-3209-650, e-mail: onlinepodrska@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Горан Лазовић, тел. 32-09-620

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Иван Антић, тел. 32-09-667, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

АКТУЕЛНОСТИ И НОВИ ПРОПИСИ

Измене у модулу евиденције претходног пореза у СЕФ – др Милан Неговановић	5
1. Укидање могућности ручне корекције аутоматски унетих података за пореске периоде од јануара 2025. године	5
2. Измена у аутоматском уносу података у Евиденцији претходног пореза	6
3. Освежавање аутоматски унетих података се ограничава до истека 12. дана у календарском месецу који следи пореском периоду за који се врши евидентирање претходног пореза	6
4. Извршено је додавање колоне „статус“ за електронске фактуре у оквиру аналитичког приказа евиденције претходног пореза	7
5. Имплементација новог метода апликативног интерфејса за брисање евиденције претходног пореза (на ДЕМО окружењу)	7
Нови усклађени износи акциза који се примењују од 1. и 7. фебруара 2025. године – Весна Боровић	8
1. Преглед усклађених динарских износа акциза који се примењују од 1. и 7. фебруара 2025. године	8
2. Нови износи акциза који се могу рефундирати од 1. и 7. фебруара 2025. године	11
Обавеза пописа затечених залиха цигарета на дан 1. фебруар 2025. године због промене динарских износа акцизе – Весна Боровић	15
1. Обрачунавање и плаћање разлике акцизе на цигарете	16
2. Исказивање података у пореској пријави ПП ОА	16

ПДВ

Књижење специфичних пословних промена приликом састављања финансијских извештаја (разграничавање прихода и расхода и евидентирање ПДВ) – Иван Антић	18
1. Уводне напомене	18
2. Књижење фактура издатих у 2025. години за промет извршен у 2024. години, код којих се право на одбитак претходног пореза остварује у 2024. години	18
3. Књижење фактура издатих у 2025. години за промет извршен у 2024. години, код којих се право на одбитак претходног пореза остварује у 2025. години	19

4. Евидентирање књижних задужења издатих у 2025. години за промет који се односи на 2024. годину -----	20
5. Евидентирање књижних одобрења издатих у 2025. години за промет који је извршен у 2024. години -----	21
6. Евидентирање књижних одобрења издатих у 2025. години за промет који је извршен у 2024. години, при чему је купац измирио све обавезе према добављачу -----	23
7. Поступање са грађевинским ситуацијама за радове изведене у 2024. години које су оверене у 2025. години -----	25
8. Књижење ПДВ по основу мањка добара по годишњем попису 2024. године -----	27
9. Књижење пословних промена које се односе на набавке добара и услуга од пољопривредника -----	28
10. Закључак -----	30

РАЧУНОВОДСТВО, ПРОЦЕЊИВАЊЕ И ОБРАЧУНИ

Обрачун рачуноводствене амортизације за 2024. годину – Данијела Крајић Дамјановић и Горан Лазовић -----	31
1. Средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација -----	31
2. Појединачни/групни обрачун амортизације и рачуноводствено евидентирање -----	34
3. Основица за обрачун рачуноводствене амортизације -----	35
4. Амортизациони период -----	36
5. Корисни век трајања средства -----	37
6. Методе амортизације и амортизациона стопа -----	37
7. Преиспитивање и промене корисног века трајања, методе обрачуна рачуноводствене амортизације и резидуалне вредности -----	42
8. Накнадни издаци у стална средства и њихов утицај на обрачун рачуноводствене амортизације -----	47
Обрачун набавне вредности продате робе – Иван Антић -----	52
1. Књиговодствено обухватање залиха робе у складу са МРС, МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица -----	52
2. Продаја робе – излаз робе са залиха -----	53
3. Различити начини обрачуна набавне вредности продате робе -----	54
4. Књижење датог рабата и његов утицај на обрачун набавне вредности продате робе -----	56
5. Утицај књижења примљеног рабата на обрачун набавне вредности продате робе -----	58
6. Остала књижења која могу утицати на правилан обрачун набавне вредности продате робе -----	59
7. Закључак -----	59
Процењивање по фер вредности – др Милан Неговановић -----	60
1. Процена некретнина, постројења и опреме по поштеној (фер) вредности -----	60
2. Процена нематеријалних улагања по поштеној (фер) вредности -----	76

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
658+657

ПРИВРЕДНИ саветник : часопис за рачуноводство

и пословне финансије / одговорни уредник Иван Антић

. - Год. 1, бр. 1 (1952)- . - Београд : Привредни саветник, 1952- (Београд : Birograf Comp). - 28 cm

Доступно и на: <https://www.privsav.rs/casopisi/privredni-savetnik/>. - Петнаестодневно. - Друго издање на другом медијуму: Привредни саветник (CD-ROM) = ISSN 1821-1623

ISSN 0556-1590 = Привредни саветник

COBISS.SR-ID 1640064

3. Процена инвестиционих некретнина по поштеној (фер) вредности -----	77
4. Процена биолошких средстава по поштеној вредности -----	80
Рачуноводствено обухватање државних давања – Душан Поповић -----	84
1. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују пуне МСФИ -----	84
2. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују МСФИ за МСП -----	91
3. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују Правилник за микро правна лица -----	94
4. Донације добијене од невладиних развојних агенција -----	95
Резервисања за трошкове и ризике – Горан Лазовић -----	96
Обрачун резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију за 2024. годину – Горан Лазовић -----	115
1. Препоруке у погледу актуарских претпоставки -----	115
2. Препорука у погледу усвајања рачуноводствених политика по питању резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију -----	118
3. Посебна напомена у погледу обрачуна резервисања за отпремнине -----	119
4. Пример обрачуна вредности резервисања -----	119
5. Књижење резервисања -----	125
6. Обелодањивање резервисања -----	126
Обезвређење финансијских средстава у складу са МСФИ 9 – Иван Трифковић -----	129
1. Уводне напомене -----	129
2. Општи приступ -----	130
3. Одмеравање очекиваних кредитних губитака -----	133
4. Поједностављени приступ обезвређивања потраживања од купаца, потраживања за лизинг и уговорна средства -----	136
Догађаји након датума биланса стања – др Милан Неговановић -----	149
1. Датум одобравања и датум усвајања финансијских извештаја -----	149
2. Корективни догађаји након дана биланса стања -----	150
3. Некорективни догађаји након дана биланса стања -----	155

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Достављање годишњих финансијских извештаја за 2024. годину Агенцији за привредне регистре – др Милан Неговановић -----	158
Разврставање пословних субјеката по величини на основу финансијских извештаја за 2024. годину – Горан Лазовић -----	173
Састављање образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике (исказивање података у обрасцима финансијских извештаја) -----	179
I. Садржина позиција у Обрасцу Биланс стања – Иван Антић -----	181
II. Садржина позиција у Обрасцу Биланс успеха – Иван Антић -----	182
III. Извештај о осталом резултату – др Милан Неговановић -----	183
IV. Састављање статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике за 2023. годину – др Милан Неговановић -----	190
V. Састављање извештаја о токовима готовине – Весна Боровић -----	198
VI. Извештај о променама на капиталу – др Милан Неговановић -----	212
VII. Напомене уз финансијске извештаје – др Милан Неговановић -----	214

ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Обрачун пореске амортизације за 2024. годину – Данијела Крајић Дамјановић и Горан Лазовић -----	221
1. Обрачун пореске амортизације сталних средстава стечених закључно са 31. децембром 2018. године -----	222
2. Обрачун пореске амортизације сталних средстава стечених од 1. јануара 2019. године -----	228
3. Обрачун пореске амортизације у случају накнадних улагања завршених од 1. јануара 2019. године која се укључују у набавну вредност сталних средстава -----	236

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Објављено је Упутство Пореске управе за обнову безбедносних елемената због истека рока важења – Никола Јеринић -----	241
---	-----

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Састављање годишњег финансијског извештаја за кориснике буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања за 2024. годину – Весна Боровић –	243
Допуне Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама – Весна Боровић -----	270

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Кратке информације – Весна Боровић, Иван Антић и мр Дејан Дабетић -----	273
1. Усклађени динарски износи нормираних трошкова за приходе фриленсера у примени од 1. фебруара 2025. године -----	273
2. Измена структуре позива на број одобрења приликом уплате јавних прихода и примања -----	274
3. Измене на продукционом окружењу система еАкциза и ажурирано корисничко упутство -----	274
4. Образац ПОР-2 се у другој држави може оверити електронски -----	275
5. Ступање на снагу и почетак примене Протокола о измени важећег УИДО са Мађарском -----	275

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Мишљења надлежних органа у вези са применом прописа -----	277
Порез на добит -----	277
Порез на доходак грађана -----	280
Рачуноводство -----	282
Републичке административне таксе -----	288
Накнаде за коришћење јавних добара -----	291
Обједињена мишљења -----	293

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

Актуелни подаци – Весна Боровић -----	295
--	-----

ИЗМЕНЕ У МОДУЛУ ЕВИДЕНЦИЈЕ ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА У СЕФ

На сајту www.efaktura.gov.rs Министарство финансија (у даљем тексту: МФИН) је 31. јануара 2025. године објавило да је на продукционој верзији система електронских фактура (СЕФ) доступан ажурирани модул електронске евиденције претходног пореза (у даљем тексту: ЕЕ ПП). Ажурирани модел носи ознаку 2.0.0 и у вези са тим МФИН је објавило следеће документе:

– Евиденција претходног пореза ЕПП - Детаљи нове верзије 2.0.0;

– Ажурирано Интерно техничко упутство - верзија од 31.01.2025. године.

МФИН треба да објави и ажурирано Корисничко упутство за ЕЕ ПП, које до закључења овог броја часописа није било објављено.

Ове измене представљају техничко усаглашавање модула Евиденције претходног пореза у СЕФ са последњим изменама и допунама Закона о електронском фактурисању (из новембра 2024. године) и Правилника о електронском фактурисању (из децембра 2024. године), које се примењују на пореске периоде који почињу 1. јануара 2025. године.

Извршене измене у прописима сада су и технички имплементирани у СЕФ, како би модул за ЕЕ ПП био у складу са измењеном правном регулативом.

Евидентирање претходног пореза у СЕФ, у складу са извршеним изменама и допунама, по први пут врше:

– Месечни обвезници ПДВ за порески период јануар 2025. године најкасније до 12. фебруара 2025. године;

– Тромесечни обвезници ПДВ за порески период јануар–март 2025. године најкасније до 12. априла 2025. године.

О овим изменама детаљно смо писали у ПС 1/2025, у чланку о изменама и допунама Правилника о електронског фактурисања, а од 28–30. јануара 2025. године одржали тродневни курс – практичну обуку за елек-

тронско евидентирање обрачунаог ПДВ и претходног пореза у СЕФ.

У оквиру продукционе верзије СЕФ, у модулу Евиденције претходног пореза, извршено је:

1. Укидање могућности ручне корекције аутоматски унетих података за пореске периоде од јануара 2025. године;

2. Измена у аутоматском уносу података у евиденцији претходног пореза;

3. Освежавање аутоматски унетих података се ограничава до истека 12. дана у календарском месецу који следи пореском периоду за који се врши евидентирање претходног пореза;

4. Извршено је додавање колоне „статус“ за електронске фактуре у оквиру аналитичког приказа евиденције претходног пореза, и

5. Имплементиран је нови метод апликативног интерфејса за брисање евиденције претходног пореза (тренутно на демо окружењу).

1. Укидање могућности ручне корекције аутоматски унетих података за пореске периоде од јануара 2025. године

Измена која ће привући највећу пажњу је да је у модулу Евиденције претходног пореза извршено укидање могућности корекције аутоматски евидентираних података за пореске периоде од 2025. године.

Наиме, корисницима је у ЕЕ ПП које се подносе на пореске периода који почињу 1.1.2025. (тј. од пореског периода јануар 2025. године за месечне, односно од пореског периода јануар–март 2025. године за тромесечне обвезнике) онемогућено ручно кориговање аутоматски унетих података. За евиденције претходног пореза које се односе на пореске периоде од 2025. године **више не постоји команда „Откључај форму“ и корисници**

НОВИ УСКЛАЂЕНИ ИЗНОСИ АКЦИЗА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОД 1. И 7. ФЕБРУАРА 2025. ГОДИНЕ

Усклађивање, односно индексација износа акциза прописана је одредбама члана 17. ст. 1. и 5. и члана 40в ст. 1. и 2. Закона о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 94/24 – у даљем тексту: Закон).

Одредбама члана 17. ст. 1. и 5. Закона, прописано је да се динарски износи акциза из члана 9. ст. 1. и 5. и чл. 12а, 14, 14а, 14б, 40о и 40х Закона усклађују годишњим индексом потрошачких цена у календарској години која претходи години у којој се усклађивање врши, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Подсећамо на то да су чланом 9. став 1. Закона прописани износи акциза на деривате нафте, биогорива и биотечности, а ставом 5. тог члана прописани су износи до којих се умањује плаћена акциза, ако купац – крајњи корисник користи акцизне производе за намене за које остварује право на рефакцију плаћене акцизе у складу са чл. 39а, 39б и 39г Закона. Индексација тих износа врши се у складу са чланом 17. Закона.

Чл. 12а, 14, 14а, 14б, 40о и 40х Закона, прописани су износи акциза на алкохолна пића, кафу, течности за пуњење електронских цигарета, никотинске врећице, природни гас за крајњу потрошњу и компримовани природни гас, чија се индексација врши у складу са чланом 17. Закона, а чланом 40в Закона прописана је индексација динарских износа акциза на цигарете произведене у земљи и на цигарете из увоза, као и акциза на цигаре и цигарилосе, чији се износи усклађују са годишњим индексом потрошачких цена у складу са чланом 17. Закона.

Међутим, треба имати у виду то да је прелазном одредбом члана 19. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 94/24), прописано да ће се прво наредно усклађивање износа до којег се умањује плаћена акциза на моторно

гориво које се користи за транспортне сврхе за превоз путника и терета у друском саобраћају и износа акцизе на компримовани природни гас, извршити у складу са одредбом члана 17. став 1. Закона, годишњим индексом потрошачких цена у календарској години која претходи години у којој се усклађивање врши, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

У складу са овлашћењем из члана 17. ст. 1. и 5. и члана 40в ст. 1–3. и 5. Закона, Влада Републике Србије утврдила је и објавила у „Службеном гласнику РС“, бр. 10/25, усклађене износе акциза који се примењују од 1. фебруара 2025. године и које дајемо у наставку.

У међувремену, Влада Републике Србије утврдила је измену усклађених износа акцизе, којом је одложена примена нових динарских износа акцизе на деривате нафте почев од 7. фебруара 2025. године. Ова измена усклађених динарских износа акцизе објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 12/25.

1. Преглед усклађених динарских износа акциза који се примењују од 1. и 7. фебруара 2025. године

Нови усклађени динарски износи акциза примењују се од 1. фебруара 2024. године, осим износа акциза на деривате нафте, који се примењују почев од 7. фебруара 2024. године, у складу са изменом усклађених износа акцизе која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 12/25.

Динарски износи акциза из члана 9. став 1, члана 12а, члана 14, члана 14а став 2. тач. 5) и 6), члана 14б, члана 40а став 1. тач. 10) и 11), члана 40г, члана 40о став 1. и члана 40х став 1. Закона, усклађени годишњим индексом потрошачких цена у 2024. години, сагласно са чланом 17. став 1. и чланом 40в ст. 1, 2. и 5. Закона, су:

ОБАВЕЗА ПОПИСА ЗАТЕЧЕНИХ ЗАЛИХА ЦИГАРЕТА НА ДАН 1. ФЕБРУАР 2025. ГОДИНЕ ЗБОГ ПРОМЕНЕ ДИНАРСКИХ ИЗНОСА АКЦИЗЕ

Чланом 31а Закона о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 94/24 – у даљем тексту: Закон) прописано је да је **произвођач, односно увозник цигарета** дужан да при свакој промени износа акције на цигарете, укључујући и промену минималне акције на цигарете на дан примене новог износа акције, **изврши попис затечених залиха цигарета (у паклицима) у свим складиштима, осим у акцизном складишту.**

Сходно тој одредби, а на основу нових усклађених износа акциза који се примењују од 1. фебруара 2025. године, **произвођачи, односно увозници цигарета**

дужни су да на дан 1. фебруар 2025. године изврше попис затечених залиха цигарета (у паклицима) у свим складиштима, осим у акцизном складишту.

Пописна листа коју сачињава **произвођач, односно увозник цигарета** садржи податке о количини затечених залиха цигарета у складишту, осим у акцизном складишту, као и податке о малопродајним ценама цигарета за сваку робну марку цигарета посебно.

Важећи износи акциза на цигарете у **2024. и 2025. години** су:

Дуванске прерађевине – цигарете из увоза и цигарете произведене у земљи
(тарифне ознаке номенклатуре ЦТ 2402 20 10 00 и 2402 20 90 00)

Период примене	Усклађени износ акције
– у периоду од 1. јануара до 30. априла 2024. године	92,61 дин./пак.
– у периоду од 1. маја до 30. јуна 2024. године	97,70 дин./пак.
– у периоду од 1. јула до 31. децембра 2024. године	99,41 дин./пак.
– у периоду од 1. до 31. јануара 2025. године	101,12 дин./пак.
– у периоду од 1. фебруара до 30. јуна 2025. године	103,65 дин./пак.
– у периоду од 1. јула 2025. године	105,40 дин./пак.

Такође, у складу са чланом 44а Закона о дувану („Службени гласник РС“, бр. 101/05, . . . и 92/23 – у даљем тексту: Закон о дувану), **трговац на велико дуванским производима** дужан је да при свакој промени износа акције на цигарете, укључујући и промену минималне акције на цигарете, у складу са прописима којима се регулише област акциза, **на дан примене новог износа акције изврши попис затечених за-**

лиха цигарета (у паклицима) у свим складиштима, као и да сачини извештај о обиму продаје цигарета свим трговцима на мало у полугодишту које претходи промени износа акције по свакој робној марки цигарета посебно.

Трговац на велико дуванским производима дужан је да **извештај и пописне листе** достави Управи за дуван у року од **15 дана** од дана извршеног попи-

КЊИЖЕЊЕ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВНИХ ПРОМЕНА ПРИЛИКОМ САСТАВЉАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (РАЗГРАНИЧАВАЊЕ ПРИХОДА И РАСХОДА И ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПДВ)

1. Уводне напомене

Правилно разграничавање пословних промена на одређене периоде нарочито је важно у контексту утврђивања резултата и стања имовине и обавеза приликом састављања финансијских извештаја за одређени временски период, односно на одређени дан.

Када се у току пословне године спроводе одговарајућа књижења, а не састављају се периодични финансијски извештаји, периодизацији расхода и прихода није неопходно посвећивати већу пажњу, имајући у виду да то не утиче на тачност финансијских извештаја. Међутим, погрешна периодизација расхода и прихода, тј. њихово евидентирање у Билансу успеха за погрешан пословни период (код већине обвезника извештавања, то је календарска година), може значајно утицати на појаву рачуноводствених грешака (материјалних или нематеријалних), а самим тим и на тачност финансијских извештаја.

Периодизација расхода и прихода нарочито је постала сложена доношењем Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДВ), односно увођењем пореза на додату вредност (у даљем тексту: ПДВ) када су многе рачуновође беспотребно и безуспешно покушавале да рачуноводствену евиденцију поистовете са пореском евиденцијом, иако су начела за евидентирање различита. Наиме, у рачуноводственим евиденцијама начело „суштина изнад форме“ је примарно, док у пореским евиденцијама најчешће форма има предност у основу на суштину. Увођење електронских фактура (у даљем тексту: ЕФ) додатно је „закомпликовао“ посао рачуновођа и пореских саветника и захтева од њих да често једну пословну промену посматрају из више углова.

У вези са рачуноводственим евидентирањем ЕФ, наглашавамо да је начин књижења и период када се спроводе књижења у пословним књигама остао непромењен. Када ће код издаваоца бити исказани потра-

живање, приход и обавеза за ПДВ (ако постоји), а код примаоца трошак/имовина, претходни порез (ако га има) и обавеза, тј. када треба дати одговарајуће књижење у пословним књигама (дневник и главна књига) које се воде према Закону о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. закон), не зависи једино и искључиво од датума издавања фактуре, нити од датума промета, већ превасходно од испуњености услова за признавање имовине, односно прихода који су дефинисани одговарајућом рачуноводственом регулативом (МСФИ 15, МСФИ за МСП – Одељак 23 (Приход), чл. 39–45. Правилника за микро и друга правна лица¹), тј. од начела настанка пословног догађаја.

Поред тога, потребно је нарочито водити рачуна о корективним догађајима садржаним у фактурама или документима за измену пореске основице који су издати у наредној години, а који се односе на промет у претходној пословној години. Документи који су издати у 2025. години пре одобравања финансијских извештаја, који се односе на корективне догађаје у рачуноводству књиже се под датумом састављања финансијских извештаја у складу са параграфом 8. МРС 10 – Догађаји после извештајног периода и Одељком 32 МСФИ за МСП, као и чланом 11. Правилника за микро и друга правна лица.

2. Књижење фактура издатих у 2025. години за промет извршен у 2024. години, код којих се право на одбитак претходног пореза остварује у 2024. години

За период у којем треба извршити књижење у рачуноводственим пословним књигама меродаван је настанак пословне промене, тј. код издаваоца испуње-

¹ Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20).

ОБРАЧУН РАЧУНОВОДСТВЕНЕ АМОРТИЗАЦИЈЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

Амортизација је систематска алокација амортизационог износа на трошкове у току корисног века средства. Суштина је да се **износ који се амортизује постепено преноси на терет расхода током читавог процењеног корисног века трајања средства** у којем ће то средство омогућавати притицање економских користи у пословни субјект, а све у циљу одговарајуће периодизације расхода, поштовања начела узрочности прихода и расхода и исправног обрачуна рачуноводственог резултата периода.

Обрачун амортизације за рачуноводствене сврхе пословни субјекти врше на начин прописан одговарајућим оквиром за финансијско извештавање који примењују, односно у складу са пуним Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања (у наставку: пуни МСФИ), Међународним стандардом финансијског извештавања за мале и средње ентитете (у наставку: МСФИ за МСП) или Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица), као и на основу интерних просуђивања и правила усвојених интерним Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама сваког конкретног пословног субјекта. При томе, интерним **Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама потребно је уредити следећа питања:**

- средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација;
- основицу за обрачун амортизације (набавна вредност, резидуална – преостала вредност);
- амортизациони период и почетак обрачуна рачуноводствене амортизације;

- амортизационе стопе (корисни век трајања средстава);
- методе обрачуна рачуноводствене амортизације, и
- преиспитивање резидуалне вредности, корисног века средстава и методе амортизације.

Напомињемо, привредни субјекти рачуноводствену амортизацију за 2024. годину обрачунавају **на потпуно исти начин као и претходне године**, имајући у виду то да се прописи којима се уређује рачуноводствена амортизација нису мењали.

Рачуноводствена амортизација евидентирана у пословним књигама на рачуну 540 не признаје се за пореске сврхе, тако да је за потребе састављања пореског биланса и утврђивање основице за обрачун пореза на добит и износа пореза потребно утврдити пореску амортизацију на начин прописан Законом о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 94/24) и подзаконским актима донетим на основу овог закона, о чему детаљна објашњења дајемо у посебном чланку у овом броју часописа.

1. Средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација

Рачуноводствена амортизација се, уз одређене изузетке, обрачунава на нематеријалну имовину, некретнине, постројења и опрему, а код пословних субјеката који примењују пуне МСФИ и на вишегодишње засаде. Дакле, у питању су стална средства која се постепено троше преносећи део своје вредности на учинке. Са друге стране, на обртна средства не обрачунава се рачуноводствена амортизација.

У складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, пословни субјект класификује средство као обртно када:

ОБРАЧУН НАБАВНЕ ВРЕДНОСТИ ПРОДАТЕ РОБЕ

Рачуноводствена регулатива којом је уређено одмеравање залиха није се мењала у односу на претходни период, па се објашњење која дајемо у наставку не разликују у односу на она која смо давали ранијих година.

1. Књиговодствено обухватање залиха робе у складу са МРС, МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица

Залихе робе се, према одредбама МРС 2 – Залихе, мере по набавној вредности или по нето остваривој вредности, уколико је нето остварива вредност нижа. Када се роба набавља, она се почетно вреднује по набавној вредности, а приликом билансирања утврђује се да ли је нето остварива вредност нижа и онда се, евентуално, залихе исказују по тој вредности.

Калкулација у трговини (lat. calculatio – срачунавање, прерачун) представља поступак израчунавања структуре набавне цене и продајне цене трговинске робе. Калкулација набавне или продајне цене саставља се посебно за сваку набавку робе и представља основ за књижење у финансијском књиговодству.

Калкулација набавне вредности има за циљ да утврди трошкове трговца који су настали до момента ускладиштења робе у складиште, односно продавницу. Набавна вредност **робе не представља трошак периода у којем је роба набављена, већ трошак периода у којем је роба продата**, у складу са начелом узрочности прихода и расхода.

Набавну вредност робе чине сви трошкови набавке и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и стање (МРС 2, став 10). Сама структура набавне вредности робе састоји се од нето фактурне вредности и зависних трошкова набавке.

Трошкови набавке обухватају куповну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних који се могу накнадно повратити од пореских органа), трошкове превоза, манипулативне трошкове (утовар, претовар, истовар и

сл.) и друге трошкове који се могу директно приписати стицању робе. **Попусти, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.** Уколико би се они књижили на други начин дошло би до нереалног исказивања набавне вредности продате робе и вредности робе на залихама, што ћемо објаснити у примеру бр. 2. у наставку текста.

У трошкове набавке се не могу укључити курсне разлике директно настале приликом недавне набавке робе из иностранства у случају велике девалвације или депресијације вредности домаће валуте против којих не постоји ниједно практично средство заштите и које утичу на обавезе које се не могу измирити (МРС 21 – Ефекти промена девизних курсева).

Трошкови камата и други трошкови позајмљивања се могу укључити у зависне трошкове набавке, у складу са МРС 23 – Трошкови позајмљивања, једино у случајевима када се ради о роби код које је потребан значајан временски период за довођење у стање погодно за продају (некретнине, већи објекти и сл.) и када се трошкови позајмљивања могу непосредно приписивати стицању такве робе. Међутим, роба која је у моменту стицања (набавке) спремна за употребу (продају), не испуњава услове за укључивање трошкова позајмљивања (нема третман квалификованих средстава, односно средстава која испуњавају услове), па, према томе, **нема могућности да се у зависне трошкове набавке такве робе укључе трошкови позајмљивања.**

Принципи на којима је заснована садржина одељка 13 – Залихе у МСФИ за МСП се у потпуности подударају са садржином МРС 2 – Залихе. По овом питању, рачуноводствена правила у Правилнику за микро и друга правна лица су усаглашена са МСФИ за МСП.

За разлику од МРС 23, Одељак 25 МСФИ за МСП прописује другачији третман трошкова камата код сред-

ПРОЦЕЊИВАЊЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

У овом чланку објашњена је процена по фер вредности материјалних и нематеријалних облика имовине – основних средстава, инвестиционих некретнина, нематеријалних улагања и биолошких средстава. О процени по фер вредности финансијских пласмана и хартија од вредности детаљније пишемо у посебном чланку.

У чланку је објашњено рачуноводствено обухватање процене фер вредности у складу са комплетним МСФИ, док је на специфичности МСФИ за МСП и за микроправна лица посебно указано.

Овај чланак разматра пре свега начин рачуноводног евидентирања ефеката процене по фер вредности основних средстава, нематеријалне имовине и биолошких средстава у складу са оквиром за финансијско извештавање у Србији. Сам поступак процене по фер вредности, методе које се користе, хијерархија фер вредности и слично уређени су *МСФИ 13 Одмеравање фер вредности* о коме смо писали у ПС 21-22/2014.

1. ПРОЦЕНА НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ ПО ПОШТЕНОЈ (ФЕР) ВРЕДНОСТИ

Сагласно са МРС 16, привредно друштво и друго право лице има могућност избора да ли ће накнадно мерење након почетног признавања да врши по набавној вредности или по цени коштања (модел набавне вредности), или по поштеној (фер) вредности (модел ревалоризације).

Изабрани модел треба утврдити општим актом (правилником) о рачуноводству и рачуноводственим политикама и он се примењује доследно – у дужем временском периоду (више година).

Уколико се пословни субјект определио за **модел набавне вредности** исказана вредност ставке некретнина постројења и опреме у билансу стања представља

набавну вредност или цену коштања умањену за исправку вредности по основу амортизације и исправку вредности по основу обезвређења. Ако је модел набавне вредности изабран, не врши се процена по поштеној вредности.

По **моделу ревалоризације** вредност по којем се ставка некретнине, постројења и опреме исказује у билансу стања представља процењену фер вредност на дан ревалоризације, умањену за укупан износ исправки по основу амортизације и укупан износ исправки по основу губитака због обезвређења.

По првој верзији МСФИ за МСП, мала и средња правна лица у Србији некретнине, постројења и опрему могу да вреднују искључиво по моделу набавне вредности. Међутим, у складу са извршеним изменама Одељка 17 у другој верзији МСФИ за МСП, дозвољена је примена модела ревалоризације за процењивање некретнине, постројења и опреме. Ове измене су званично преведене и објављене у нашој земљи у октобру 2018. године са применом од 2019. године. Дозвољена је била и њихова ранија примена код састављања финансијских извештаја за 2018. годину (као што је могла и претходних година), ако се тако одлучи.

Уколико се мало или средње правно определи за примену измењеног одељка 17 МСФИ за МСП и жели да врши билансно исказивање некретнина, постројења и опреме по фер вредности са стањем на дан 31.12.2024. године, потребно је да надлежни орган управе усвоји измену општег акта о рачуноводству којом ће се извршити промена рачуноводствене политике и прелазак са модела набавне вредности на модел ревалоризације у складу са пар. 17.15Б–Д МСФИ за МСП.

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ ДРЖАВНИХ ДАВАЊА

У зависности од професионалне регулативе за рачуноводствено извештавање коју пословни субјекти примењују, рачуноводствено обухватање државних давања врши се у складу са:

– МРС 20 – *Рачуноводствено обухватање државних давања и обелодањивање државне помоћи* („Службени гласник РС“, бр. 123/2020);

– Одељком 24 МСФИ за МСП – *Државна давања* („Службени гласник РС“, бр. 83/2018), и

– Чл. 15, 18. и 40. *Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица* („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро правна лица или Правилник).

Код лица која су финансијске извештаје за 2023. годину састављала у складу са пуним МСФИ, МСФИ за МСП или Правилником, при чему су исту регулативу примењивала и у 2024. години, **рачуноводствени третман државних давања остаје непромењен**, будући да у поменутиим регулативама није било измена.

1. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују пуне МСФИ

1.1. Појам државних давања

Државна давања представљају помоћ државе у облику преноса ресурса ентитету по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности ентитета. Под државом се у овом контексту подразумевају влада, државне агенције и слична тела, било да су локална, национална, било интернационална.

Државна давања не укључују оне облике државне помоћи који се не могу у разумној мери вредносно исказати, као и трансакције са државом које се не могу разликовати од уобичајених пословних трансакција ентитета.

Примери помоћи где се не може поуздано одредити вредност су бесплатни технички или маркетиншки савети и обезбеђење гаранција.

Пример помоћи која се не може разликовати од уобичајених пословних трансакција ентитета је државна политика набавке по основу које је настао део продаје ентитета. Постојање користи би могло бити неоспорно, али сваки покушај раздвајања пословних активности од државне помоћи би, такође, могао да буде прилично произвољан.

Државна давања се понекад другачије називају, на пример, дотације, субвенције или премије.

Државна помоћ су мере предузете од стране државе са намером да пружи економску корист специфичну за ентитет или скуп ентитета који испуњавају одређене критеријуме. То значи да се државном помоћи не сматрају посредно пружене користи од стране државе кроз акције које утичу на опште услове привређивања, попут наметања конкурентима ограничења у привређивању или обезбеђивања инфраструктуре у областима у развоју (нпр., кроз побољшање опште транспортне и комуникацијске мреже и пружање погодности, као што је изградња мреже за одводњавање и наводњавање, која је стално расположива за коришћење читавој локалној заједници).

Државна помоћ може имати више облика, који се разликују како по природи дате помоћи, тако и по условима који су повезани са њом. Сврха помоћи може бити подстицање корисника да предузме одређене активности које иначе не би предузео да није обезбеђена помоћ.

РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ТРОШКОВЕ И РИЗИКЕ

Рачуноводствена правила у погледу признавања и одмеравања резервисања за трошкове и ризике углавном су међусобно усаглашена у **МРС 37, Одељку 21 МСФИ за МСП и у Правилнику о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивањима позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица** („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица). Највећа разлика је у погледу обавеза обелодањивања информација у Напоменама уз финансијске извештаје, јер су упутства за потребе обелодањивања у МРС 37 уређена нешто детаљније у односу на она у Одељку 21 МСФИ за МСП, као и она у члану 46. Правилника за микро и друга правна лица¹. Постоје и друге мање значајне разлике и њих посебно истичемо у наставку.

Кад је реч о овим резервисањима, нема никаквих измена у односу на прошлу годину.

Правна лица и предузетници који финансијске извештаје за 2024. годину састављају у складу са **МСФИ за МСП или у складу са Правилником за микро и друга правна лица**, резервисања за трошкове и ризике **врше на исти начин као и прошле године**, будући да по овом питању није било измена.

Лица која приликом састављања финансијских извештаја за 2024. годину примењују пуне МСФИ, у овом домену поступају на исти начин као и претходне године, уз подсећање на то да је један део резервисања из делокруга МРС 37 прешао раније

1 Имајући у виду одредбе члана 46. Правилника за микро и друга правна лица, пословни субјекти који га примењују, у вези са резервисањима за трошкове и ризике, могу обелоданити исте информације као и они који примењују МСФИ за МСП.

у делокруг других стандарда (нарочито МСФИ 15² и МСФИ 16³).

У погледу пореског признавања ових резервисања, у складу са Законом о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДПЛ), није било промена у односу на претходну годину.

Ова резервисања се, по правилу, исказују на рачунима групе 40 – Дугорочна резервисања, односно на рачуну 467 – Обавезе за краткорочна резервисања⁴.

Троцифрени рачуни на којима се евидентирају резервисања, као и са њима у вези рачуни прихода и расхода, нису се мењали у односу на претходну годину (у примени су одредбе Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике⁵, односно одредбе Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друга правна лица⁶).

2 На пример, када купац нема опцију куповине гаранције одвојено од производа или услуга, продавац треба да је рачуноводствено обухвати у складу са МРС 37, али када та опција постоји, или када обећана гаранција (или неки њен део) пружа и неку услугу купцу осим уверавања да је добро или услуга у складу са договореном спецификацијом, онда се та гаранција рачуноводствено обухвата у складу са МСФИ 15. Такође, продаја са правом повраћаја рачуноводствено се обухвата код продавца у складу са МСФИ 15.

3 У новембру 2022. године издали смо детаљан Приручник за примену МСФИ 9, МСФИ 15 и МСФИ 16.

4 МРС 37, Одељак 21 МСФИ за МСП и Правилник за микро и друга правна лица не праве поделу резервисања на дугорочна и краткорочна. Више о томе да ли ће се неко резервисање исказивати у оквиру дугорочних или краткорочних обавеза пишемо у тачки 13. овог чланка.

5 „Службени гласник РС“, бр. 89/2020.

6 „Службени гласник РС“, бр. 89/2020.

ОБРАЧУН РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ОТПРЕМНИНЕ ПРИЛИКОМ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ ЗА 2024. ГОДИНУ

О резервисањима за отпремнине приликом одласка у пензију, јубиларним наградама и другим резервисањима по основу примања запослених, детаљно смо писали у ПС 23/16. Тада смо дефинисали појам резервисања у складу са МРС 19 и Одељком 28 МСФИ за МСП, истакли разлике у захтевима између ова два стандарда, указали на то која се резервисања могу исказати у нашим условима и поновили бројна ограничења за њихово увођење, дали смернице за њихово утврђивање и сагледали порески аспект. Поред тога, указали смо на то **која су правна лица обавезна да уводе овај вид резервисања а која нису, као и чиме се руководити приликом доношења одлуке о томе да ли уводити резервисања или не.**

О овим врстама резервисања писали смо детаљно и у нашем Приручнику за примену контног оквира за привредна друштва, задруге и предузетнике у складу са МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица (издање из новембра 2021. године).

Када је реч о овим резервисањима, нема никаквих измена у односу на прошлу годину у смислу правила и принципа њиховог обрачунавања и начина евидентирања у пословним књигама.

Такође, у погледу пореског признавања ових резервисања, у складу са Законом о порезу на добит правних лица који се примењује за 2024. годину, није било промена у односу на 2023. годину.

У наставку дајемо **препоруче у погледу актуарских претпоставки за 2024. годину**, које у нашим условима, према нашем мишљењу, могу да задовоље захтеве МРС 19 и МСФИ за МСП, као и одређена **објашњења за боље разумевање и коришћење модела за обрачун резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију (у даљем тексту: отпремнине)** за она лица која имају обавезу утврђивања, исказивања и обелодањивања ових резервисања. Поред тога, дајемо

и примере књижења и обелодањивања у складу са МРС 19 за оне који примењују пуне МСФИ и у складу са Одељком 28 МСФИ за МСП за оне које примењују МСФИ за МСП.

Желимо да истакнемо да **пословни субјекти који своје финансијске извештаје за 2024. годину састављају у складу са Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивањима** позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица) **немају обавезу**, али имају право да изврше ову врсту резервисања на основу члана 33. став 1. тачка 4) и члана 7. став 3 тог правилника¹, а процењивање износа врши се на основу веродостојне документације и то на начин уређен општим актом пословног субјекта (правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама). Ова категорија пословних субјеката могла је да врши (имала је право, не и обавезу) ова резервисања и у претходним пословним годинама.

1. Препоруке у погледу актуарских претпоставки

Актуарске претпоставке на којима модел за обрачун ових резервисања почива треба да представљају најбољу процену варијабли, које ће одредити коначни износ резервисања. С обзиром на то да се актуарске пројекције односе на будуће догађаје и да су засноване на претпоставкама, оне не морају остати непромењене током целог периода пројекције. Стога се процена

¹ Ова врста резервисања могла би се сврстати у „друга“ резервисања. Такође, у случају када за конкретну ситуацију и трансакцију нису прописана одговарајућа начела и правила одредбама Правилника за микро и друга правна лица, пословни субјект може применити критеријуме за признавање и вредновање имовине, **обавеза**, прихода и **расхода** и резултата пословања који су прописани МСФИ за МСП, односно пуним МСФИ.

ОБЕЗВРЕЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА У СКЛАДУ СА МСФИ 9

1. Уводне напомене

Пословни субјекти који за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима примењују „пуне“ Међународне стандарде финансијског извештавања (у даљем тексту: МСФИ), обезвређење финансијских средстава врше у складу са МСФИ 9 – *Финансијски инструменти*.

МСФИ 9 се уврштава у групу три велика стандарда финансијског извештавања, у којој се, поред њега, налазе још и МСФИ 15 – *Приходи од уговора са купцима* и МСФИ 16 – *Лизинг*. Примена ових стандарда подразумева постојање одговарајуће рачуноводствене евиденције која ће обезбедити све потребне податке за испуњење захтева стандарда, али и поред постојања такве евиденције, у пракси се могу појавити ситуације које додатно компликују примену стандарда и чине је комплексном.

Привредни субјекти који имају обавезу примене пуних МСФИ, као и субјекти који су се определили за примену пуних МСФИ, дужни су да примене и МСФИ 9 приликом састављања редовних годишњих финансијских извештаја на дан 31.12.2024. године.

У овом чланку нећемо се бавити стандардом у целини, већ само једним његовим, можда и најинтересантнијим, а свакако најизазовнијим делом, који се односи на обезвређење, односно на утврђивање очекиваних кредитних губитака (ECL – *expected credit losses*).

Кредитни губици дефинишу се као разлика између свих уговорених новчаних токова који припадају пословном субјекту у складу са уговором и свих новчаних токова које тај субјект очекује да прими, дисконтованих по оригиналној ефективној каматној стопи (ЕКС). Очекивани кредитни губици обухватају се у пословним књигама као исправка вредности.

ЕСЛ приступ за резултат има рано признавање кредитних губитака, јер укључује не само губитке који су већ настали, већ и очекиване будуће кредитне губитке – то је модел који гледа у будућност.

Основно правило када је у питању обезвређење финансијских средстава подразумева да се очекивани кредитни губици признају за:

- а) финансијска средства која се одмеравају по амортизованој вредности;
- б) финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат;
- в) потраживања по основу лизинга (МСФИ 16);
- г) потраживања од купаца;
- д) уговорна средства (*contract assets* – МСФИ 15);
- ђ) кредитне обавезе;
- е) уговоре о финансијским гаранцијама.

Финансијска средства и обавезе које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха нису предмет обезвређења у складу са основним правилом, због тога што потенцијална обезвређења ових финансијских инструмената представљају део одређивања њихове фер вредности, па су самим тим и укључена у коначно одређену фер вредност.

МСФИ 9 прописује два основна приступа за признавање очекиваних кредитних губитака и то:

1. Општи приступ, и
2. Поједностављени приступ.

Суштина **општег приступа** је да се финансијски инструменти групишу у три нивоа или фазе према њиховом кредитном квалитету (промене кредитног ризика од момента почетног признавања) и да се очекивани кредитни губици признају у складу са одређеним нивоом у који су инструменти сврстани. Вредновање очекиваних кредитних губитака код општег приступа врши се¹:

- као 12-месечно обезвређење, уколико су инструменти сврстани у први ниво односно фазу, односно
- као обезвређења током века трајања (*life time ECL*), ако су инструменти класификовани у други, или трећи ниво, односно фазу.

¹ МСФИ 9, пар. 5.5.3 и 5.5.5

ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

У финансијским извештајима рачуновођа треба да прикаже стање на дан биланса и да укључи све пословне промене до дана биланса.

Поред тога, приликом састављања завршног рачуна потребно је узети у обзир и одређене пословне промене које су се десиле после дана биланса, а до дана одобравања финансијских извештаја од стране управе.

Предмет овог текста је рачуноводствено обухватање и евидентирање пословних промена, тј. догађаја након дана биланса у складу са захтевима МРС 10 Догађаји после извештајног периода, као и у складу са МСФИ за МСП (одељак 32 Догађаји после извештајног периода) и Правилником за микроправна лица (члан 11). **Нема никаквих разлика у третману догађаја након датума биланса стања између комплетних МСФИ на једној и у МСФИ за МСП и Правилника за микроправна лица на другој страни.**

1. ДАТУМ ОДОБРАВАЊА И ДАТУМ УСВАЈАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

МРС 10 догађаје након дана биланса стања дефинише као оне повољне или неповољне догађаје који настану између краја извештајног периода и дана када су финансијски извештаји одобрени за издавање.

За догађаје настале после датума биланса стања битан је датум одобравања финансијских извештаја јер се догађајима након датума биланса стања сматрају пословне промене настале после 31.12.2024. године до тог датума.

У нашој земљи, где се за велику већину привредних субјеката пословна и извештајна година поклапа са календарском годином и дан биланса је 31.12, догађаји након дана биланса су догађаји (пословне промене) настале у раздобљу од 1.01. наредне године до дана када се финансијски извештаји одобравају од стране директора, одбора директора или другог органа.

За правилну примену МРС 10 одељка 32 МСФИ за МСП и члана 11. Правилника за микроправна лица потребно је правити **разлику између одобравања и усвајања финансијских извештаја, односно датума одобравања и датума усвајања финансијских извештаја.**

Финансијске извештаје одобравају директор, одбор директора и други орган правног лица, односно предузетник.

Датум одобравања финансијских извештаја од стране управе обавезно се обелодањује у Напоменама уз финансијске извештаје. Корисно је да директор, одбор директора, предузетник или други орган управе који одобрава финансијске извештаје донесе посебну одлуку у којој се наводи датум под којим су финансијски извештаји одобрени за издавање и достављање надлежним институцијама. То је одређени датум током године, а најкасније до 31. марта 2025. године, а значајан је за полагање рачуна јер се пословне промене настале од 1. јануара до датума одобравања финансијских извештаја сматрају догађајима након дана биланса.

Догађаји после датума одобравања финансијских извештаја до дана усвајања и предаје завршног рачуна не сматрају се догађајима након дана биланса стања.

Сагласно са параграфом 17. МРС 10, правно лице у Напоменама уз финансијске извештаје обелодањује датум када су финансијски извештаји одобрени за издавање и ко је то одобрење дао. Уколико власници правног лица или друга лица имају право на измене и допуне финансијских извештаја, у Напоменама се обелодањује и та чињеница.

Идентично је прописано параграфом 32.9 МСФИ за МСП, као и чланом 11. став 3. Правилника за микро и друга правна лица.

ДОСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2024. ГОДИНУ АГЕНЦИЈИ ЗА ПРИВРЕДНЕ РЕГИСТРЕ

У овом чланку објашњавамо обавезе привредних субјеката у вези са достављањем годишњих финансијских извештаја (у даљем тексту: ГФИ) за 2024. годину Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) и њиховог јавног објављивања од стране овог јавног органа.

Прописи који се примењују на испуњавање наведених обавеза нису се значајније мењали у односу на прошлу годину, па се достављање и јавно објављивање ГФИ за 2024. годину врши у складу са непромењеним одредбама Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. закон) и одредбама Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Службени гласник РС“, бр. 142/20, 139/22 и 97/24 – у даљем тексту: Правилник о јавном објављивању ФИ) који је донекле измењен у односу на прошлу годину.

Обавезу достављања и јавног објављивања ГФИ (сходно члану 2. Правилника о јавном објављивању ФИ) имају:

- привредна друштва;
- Народна банка Србије, банке, платне институције, институције електронског новца;
- друштва за осигурање и друштва за реосигурање;
- даваоци финансијског лизинга;
- добровољни пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима;
- инвестициони фондови и друштва за управљање инвестиционим фондовима са јавном понудом, односно алтернативним инвестиционим фондовима;
- берзе и брокерско-дилерска друштва;
- Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности;
- факторинг друштва;
- задруге;
- установе које обављају делатност ради стицања добити;

– правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе Закона о рачуноводству;

– друга правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини оствареним приходима на тржишту или по основу учлађења и која се не оснивају ради стицања добити. То су политичке организације, синдикалне организације са својством правног лица, фондације и задужбине, удружења, коморе, цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности, као и друге организације организоване по основу учлађења;

– предузетници који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

– правна лица и други облици организовања које је правно лице основало у иностранству, ако за њих прописима тих држава није утврђена обавеза вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја;

– огранци и други организациони делови правних лица са седиштем у иностранству, који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

– стечајна маса стечајног дужника над којом се наставља поступак стечаја у случају обуставе или закључења тог поступка над стечајним дужником, у смислу закона којим се уређује стечај.

Немају обавезу достављања ГФИ Агенцији субјекти који нису обвезници Закона о рачуноводства, као што су:

– директни и индиректни корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања који завршне рачуне за 2024. годину састављају у складу са Законом о буџетском систему и Уредбом о буџетском рачуноводству. Ови извештају се достављају надлежним буџетским органима у роковима који су

РАЗВРСТАВАЊЕ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА ПО ВЕЛИЧИНИ НА ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2024. ГОДИНУ

1. Разврставање правних лица и предузетника

Чланом 6. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. Закон – у даљем тексту: Закон) прописано је да се **правна лица и предузетници разврставају по величини на микро, мала, средња и велика** правна лица. У зависности од тога у коју величину су пословни субјекти разврстани, одређује се примена рачуноводствене регулативе, обавеза вршења ревизије, обим образаца редовног годишњег финансијског извештаја, односно документације који се достављају Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) ради објављивања.

Величина правних лица и предузетника која ће се примењивати за 2025. годину утврђује се на основу одређених података из редовних годишњих финансијских извештаја (у даљем тексту: РГФИ) за 2024. годину, који су унети у посебни информациони систем АПР. Разврставање по величини за 2025. годину врши се на основу података о просечном броју запослених у 2024. години, износу остварених пословних прихода у 2024. години и вредности укупне aktive утврђене на датум биланса редовног годишњег финансијског извештаја за 2024. годину (31.12.2024. год.). Ово разврставање верификује (потврђује) АПР.

Правна лица и предузетници основани у 2024. години (новоосновани обвезници), односно предузетници који су у тој години почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства, величину, утврђену на основу података из РГФИ за 2024. годину и броја месеци пословања, користе за 2024. и 2025. годину.

Напомињемо, а у складу са информацијама објављеним на интернет страници АПР, правна лица и предузетници којима АПР није верификовао величину утврђену на основу финансијских извештаја за 2023. годину (зато што нису предали финансијски извештај за 2023. годину, или финансијски извештај за 2023. годину није уписан у Регистар финансијских извештаја услед утврђених недостатака и сл.), величину могу утврдити на основу калкулатора за разврставање, на основу података из финансијских извештаја за 2023. годину, који је постављен на интернет страници АПР (како би та правна лица и предузетници утврдили величину којом би се определиле обавезе у вези са састављањем и до-

стављањем финансијских извештаја и документације за 2024. годину).

У складу са чланом 6. став 2. Закона, у **микро правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 10;
- 2) пословни приход 700.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 350.000 евра у динарској противвредности.

У складу са чланом 6. став 3. Закона, у **мала правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса прелазе граничне вредности два критеријума за микро правна лица, али не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 50;
- 2) пословни приход 8.000.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 4.000.000 евра у динарској противвредности.

У складу са чланом 6. став 4. Закона, у **средња правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса прелазе граничне вредности два критеријума за мала правна лица, али не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 250;
- 2) пословни приход 40.000.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 20.000.000 евра у динарској противвредности.

У **велика правна лица**, у складу са чланом 6. став 5. Закона, разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса прелазе граничне вредности два критеријума за средња правна лица.

Чланом 6. став 12. Закона, прописано је да се, без обзира на претходно наведене вредности критеријума, **великим правним лицима сматрају:**

- Народна банка Србије;
- банке;
- друштва за осигурање;
- даваоци финансијског лизинга;

САСТАВЉАЊЕ ОБРАЗАЦА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ПРИВРЕДНА ДРУШТВА, ЗАДРУГЕ И ПРЕДУЗЕТНИКЕ (ИСКАЗИВАЊЕ ПОДАТАКА У ОБРАСЦИМА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА)

Редовни годишњи финансијски извештаји за 2024. годину састављају се по истим правилима у односу на претходну годину.

Почев од финансијских извештаја за 2021. годину састављају се и достављају Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: Агенција) у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21, у даљем тексту: Закон) и подзаконским прописима донетим на основу тог закона.

Садржина и форма образаца, као и садржина позиција у обрасцима финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства (у даљем тексту: правна лица и предузетници) прописани су Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20) у даљем тексту: Правилник о обрасцима).

Обрасци финансијских извештаја су:

– Биланс стања (Извештај о финансијској позицији у смислу Међународног рачуноводственог стандарда 1 Презентација финансијских извештаја – у даљем тексту: МРС 1),

– Биланс успеха (Извештај о добитку или губитку у смислу МРС 1),

– Извештај о осталом резултату (Извештај о укупном осталом резултату у смислу МРС 1),

– Извештај о токовима готовине,

– Извештај о променама на капиталу, и

– Напомене уз финансијске извештаје.

Уз редовне годишње финансијске извештаје саставља се и Статистички извештај.

Обим финансијских извештаја првенствено зависи од величине обвезника извештавања, осим за друга правна лица код којих је битна и регулатива коју она

примењују, о чему смо детаљније писали у чланку: „Састављање, достављање и јавно објављивање финансијских извештаја за 2024. годину“, он је објављен у овом броју часописа.

Одредбе Правилника о обрасцима односе се на сва правна лица, осим на Народну банку Србије, банке, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционе фондове и друштва за управљање инвестиционим фондовима, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, берзе и брокерско-дилерска друштва, као и на друга правна лица дефинисана Законом.

Одредбе Правилника о обрасцима односе се и на институције електронског новца, платне институције, друштва за посредовање у осигурању, друштва за заступање у осигурању и предузетнике – заступнике у осигурању.

Одредбе овог правилника односе се и на:

1) предузетнике који у складу са Законом пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

2) друга правна лица која добровољно примењују Међународни стандард финансијског извештавања за мала и средња правна лица (у даљем тексту: МСФИ за МСП), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (у даљем тексту: МСФИ);

3) правна лица и предузетнике обвезнике примене овог правилника у поступку стечаја или ликвидације;

4) огранке и друге организационе делове правних лица са седиштем у иностранству, који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

5) стечајне масе стечајних дужника над којима је обустављен, односно закључен поступак стечаја, осим ако нису у питању стечајне масе банака, друштва за осигурање, даваоца финансијског лизинга, пензијских

ОБРАЧУН ПОРЕСКЕ АМОРТИЗАЦИЈЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

Обрачун пореске амортизације уређен је одредбама чл. 10. и 10а Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, . . . и 94/24 – у наставку: ЗПДПЛ) за стална средства стечена до краја 2018. године, односно одредбама члана 10б истог закона за стална средства стечена почев од 2019. године. У циљу додатних прецизирања, појашњења и вршења одговарајућих обрачуна пореске амортизације у складу са чл. 10. и 10а ЗПДПЛ, примењује се Правилник о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе („Службени гласник РС“, бр. 116/04, . . . и 8/19 – у наставку: Стари Правилник), док су неопходна прецизирања и појашњења у вези са обрачуном пореске амортизације у складу са чланом 10б ЗПДПЛ дата Правилником о амортизацији сталних средстава која се признаје за пореске сврхе („Службени гласник РС“, бр. 93/2019 – у наставку: Нови Правилник).

Обрачун амортизације која се признаје као расход за пореске сврхе за 2024. годину врши се применом истих правила и поступака као за претходну годину, имајући у виду то да се наведени порески прописи нису мењали.

Поступак обрачуна пореске амортизације, односно амортизације која се признаје као расход за пореске сврхе за 2024. годину, објаснићемо посебно за:

- стална средства стечена закључно са 31. децембром 2018. године применом „стarih“ правила;
- стална средства стечена од 1. јануара 2019. године применом „нових“ правила, и
- стална средства стечена закључно са 31. децембром 2018. године на којима су почев од 1. јануара 2019. године завршена накнадна улагања која се у складу са рачуноводственим прописима капитализују, односно укључују у набавну вредност ових средстава,

а која су обухваћена прелазним одредбама Старог Правилника.

Упоредни преглед „стarih“ и „нових“ правила за обрачун пореске амортизације дали смо у ПС 1/20.

Подсећамо на то да се **обрачун пореске амортизације** (како према „стarih“, тако и према „новим“ правилима) **врши за** стална средства, и то:

– **материјална средства** чији је век трајања дужи од једне године и која се сагласно са рачуноводственим прописима и рачуноводственим стандардима, у пословним књигама обвезника признају као **стална средства**, осим природних богатстава која се не троше (на пример, земљиште), и

– **нематеријална средства**, осим гудвила.

Рачуноводственим прописима дефинисано је да се одређено средство признаје као стално средство уколико је кумулативно испуњено следеће:

- од њега се очекује притицање будућих економских користи, и
- набавна вредност/цена коштања тог средства може се поуздано одмерити.

Поред тога, потребно је да набавна вредност/цена коштања средства прелази минималну вредност дефинисану интерним општим актом конкретног обвезника (тј. ону из Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама), као критеријум за признавање сталних средстава, као и да је процењени век трајања средства дужи од годину дана.

Са друге стране, ставке које се сматрају залихама у складу са рачуноводственим прописима, **укључујући и стална средства намењена продаји (и групу за отуђење)**, не подлежу обрачуном пореске амортизације.

Напомињемо да правна лица која порески биланс састављају на Обрасцу ПБ 1, укупан износ **рачуно-**

ОБЈАВЉЕНО ЈЕ УПУТСТВО ПОРЕСКЕ УПРАВЕ ЗА ОБНОВУ БЕЗБЕДНОСНИХ ЕЛЕМЕНАТА ЗБОГ ИСТЕКА РОКА ВАЖЕЊА

На интернет страници Пореске управе објављено је обавештење за обвезнике фискализације у вези са безбедносним елементима. Наиме, овим обавештењем подсећају се обвезници фискализације да се безбедносни елемент издаје са временски ограниченим електронским сертификатом.

Имајући у виду то да су безбедносни елементи које израђује Пореска управа издати на период од три године, обвезници ће у пореско сандуче на порталу Пореске управе еПорези добити обавештење 90 дана пре истека рока важења безбедносног елемента, којим се упућују на Упутство за обнову безбедносних елемената са датим смерницама како да покрену поступак обнове безбедносних елемената путем опције „обнови“ или „обнови све“ преко Електронског сервиса за фискализацију на порталу еПорези.

У случају да обвезник изабере да обнови безбедносни елемент, Пореска управа ће пре истека важења постојећег безбедносног елемента израдити нови, о чему ће бити благовремено обавештен преко пореског сандучета.

Важно је напоменути да, уколико се обвезник одлучи за опцију „обнови“, не треба да подноси нову пријаву за издавање безбедносног елемента преко Електронског сервиса за фискализацију на порталу еПорези.

Наведено се не односи на случај повећања броја фискалних уређаја у постојећем пословном простору, регистрације новог пословног простора и неисправности постојећег безбедносног елемента, када су обвезници дужни да поднесу пријаву за издавање новог безбедносног елемента преко Електронског сервиса за фискализацију на порталу еПорези.

У вези са овим обавештењем, на сајту Пореске управе објављено је Упутство за обнову безбедно-

сних елемената, у делу еФискализација / Корисничка упутства¹.

Упутство Пореске управе за обнову безбедносних елемената

Према Упутству за обнову безбедносних елемената (у наставку текста: Упутство), обвезници у секцији „Захтев за обнову“, на Електронским сервисима за фискализацију (ЕСФ), могу да прате све безбедносне елементе који су близу истека рока трајања и да управљају њиховим обнављањем.

Обвезници ће аутоматски добијати обавештења о истеку рока важења када један или више безбедносних елемената уђу у предвиђени период до истека. Када безбедносни елемент уђе у конфигурисани период до истека њиховог рока важења, обвезници ће бити обавештени и путем поруке у пореском сандучету на порталу еПорези и путем нотификације на ЕСФ.

Када се отвори обавештење у пореском сандучету, у њему ће се видети линк (веза) која води до странице „Избор пријаве“ на порталу еПорези. На тој страници обвезници треба да изабере да се пријаве на Електронске сервисе за фискализацију (ЕСФ) где ће моћи да обнове безбедносне елементе пред истеком.

У случају да је обавештење преузето у PDF формату, може да се активира исти линк (веза), али ће у том случају линк одвести на почетну страницу портала еПорези где обвезник мора да се пријави на свој налог. Након пријаве на портал еПорези, обвезник ће бити преусмерен на страницу „Избор пријаве“, одакле се пријављује на ЕСФ и даље прати кораке за обнову безбедносних елемената.

¹ www.purs.gov.rs/eFiskalizacija/korisnicka_uputstva/10377/uputstvo-za-obnovu-bezbednosnih-elementata.html

САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА ЗА КОРИСНИКЕ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОБАВЕЗНОГ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ

1. Уводни део

Уредбом о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 125/03, . . . и 3/25/20, у даљем тексту: Уредба), уређена су и дефинисана одређена питања из области буџетског рачуноводства, као што су:

- основ за вођење буџетског рачуноводства;
- услови и начин вођења пословних књига;
- састављање и објављивање финансијских извештаја и др.

Као основ за вођење буџетског рачуноводства за кориснике буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања (у даљем тексту: буџетски корисници), Уредбом је прописан готовински принцип, односно готовинска основа, што значи да су буџетски корисници обавезни да приликом састављања годишњих финансијских извештаја (завршни рачуни) примењују готовинску основу на принципима Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор.

Изузетак од примене готовинске основе прописан је измењеним ставом 3. члана 5. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 27/20), којим је прописано да се **примљена средства од донација, хуманитарне помоћи и финансијске помоћи Европске уније у девизама, евидентирају као приход у моменту конвертовања и уплате тих средстава у динарима на прописани уплатни рачун јавног прихода**, односно у моменту евидентирања динарске противвредности плаћања извршеног у девизама из средстава донација, хуманитарне помоћи и финансијске помоћи Европске уније преко подрачуна извршења буџета Републике Србије, односно локалне власти, организација обавезног социјалног осигурања и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање.

У „Службеном гласнику РС“, бр. 101 од 20. децембра 2024. године, објављена је *Уредба о измени*

Уредбе о примени Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, која је ступила на снагу 21. децембра 2024. године.

Овом уредбом извршена је измена у члану 2. *Уредбе о примени Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор* („Службени гласник РС“, бр. 144/22), којом се врши померање рока за подношење завршног рачуна буџета Републике Србије, завршног рачуна локалне власти и завршног рачуна организација за обавезно социјално осигурање применом Међународног рачуноводственог стандарда за јавни сектор – Финансијско извештавање према готовинској основи рачуноводства, **почев од завршног рачуна за 2025. годину**, уместо за 2024. годину, како је претходно било прописано.

Подсећамо да је померање рока за подношење завршног рачуна буџета применом Међународног рачуноводственог стандарда за јавни сектор – Финансијско извештавање према готовинској основи рачуноводства извршено и последњим изменама и допунама Закона о буџетском систему које су објављене у „Службеном гласнику РС“, бр. 94/24, о чему смо писали у ПС 21 и 22/24, на стр. 17.

Према одредбама члана 5. Уредбе, готовинска основа као основа за вођење буџетског рачуноводства дефинисана је као начело рачуноводственог обухватања прихода и расхода у тренутку наплате, односно плаћања.

Напомињемо да је почетком 2022. године објављен *Правилник о изменама и допунама Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова* („Службени гласник РС“, бр. 17/22), који се примењује приликом припремања, састављања и подношења финансијских извештаја за 2024. годину.

ДОПУНЕ УРЕДБЕ О КОЕФИЦИЈЕНТИМА ЗА ОБРАЧУН И ИСПЛАТУ ПЛАТА ЗАПОСЛЕНИХ У ЈАВНИМ СЛУЖБАМА

На основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01, . . . и 123/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, . . . и 30/18), Влада Републике Србије донела је Уредбу о допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама (у даљем тексту: Уредба).

Уредба је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 12 од 7. фебруара 2025. године и ступила је на снагу осмог дана од дана објављивања, тј. 15. фебруара 2025. године.

Допунама Уредбе увећани су коефицијенти утврђени за обрачун и исплату плата одређених категорија запослених у студентском стандарду и предшколским

установама као и запосленима у здравственим установама.

За запослене у студентском стандарду и предшколским установама предвиђено је двократно повећање коефицијената, почев од обрачуна и исплате **плата за март 2025. године**, односно почев од **плата за октобар 2025. године**, док је за одређене категорије запослених у здравственим установама предвиђено једнократно повећање коефицијената и то почев од плате за **март 2025. године**.

Уредбом је извршена допуна члана 2. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, . . . и 5/25), тако што се на крају тачке 6. додају ст. 2. и 3. којима су прописани увећани коефицијенти за запослене у **студентском стандарду** и то:

1. Студентски стандард

Опис радног места	Почев од плате за март 2025. године	Почев од плате за октобар 2025. године
За вође смене са IV степеном стручне спреме у установи са преко 40 јединица	14,46	15,18
За куvara специјалисту са V степеном стручне спреме	13,65	14,33
За руководиоца клуба са IV степеном стручне спреме	13,90	14,60
За систем администратора са IV степеном стручне спреме	13,90	14,60
За техничара за телекомуникацију са IV степеном стручне спреме	13,35	14,01
За куvara са IV степеном стручне спреме	12,21	12,82
За магационера са IV степеном стручне спреме	12,21	12,82
За куvara са III степеном стручне спреме	11,91	12,50
За месара са III степеном стручне спреме	11,91	12,50

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. УСКЛАЂЕНИ ДИНАРСКИ ИЗНОСИ НОРМИРАНИХ ТРОШКОВА ЗА ПРИХОДЕ ФРИЛЕНСЕРА У ПРИМЕНИ ОД 1. ФЕБРУАРА 2025. ГОДИНЕ

Према правилима опорезивања која су у примени од 1. јануара 2023. године, аутори и носиоци права сродних ауторском праву, као и лица која остварују уговорену накнаду за рад (други приход), за остварене приходе за које се порез плаћа **самоопрезивањем**, приликом обрачуна својих пореских обавеза имају право на признавање нормираних трошкова у апсолутним износима који су прописани одредбама члана 126 Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДГ).

Наиме, за наведене приходе на које се порез плаћа самоопорезивањем, а које физичко лице оствари у кварталу, изузев тих прихода које остварује обвезник који има статус самосталног уметника у складу са законом којим се уређује област културе, у 2024. години признавали су се нормирани трошкови у динарском износу из члана 126 ЗПДГ:

1) од 103.296 динара, или

2) од 62.300 динара увећани за 34% бруто прихода оствареног у кварталу.

Усклађене динарске износе из члана 126 ЗПДГ објављује Влада, а примењују се од првог дана наредног месеца по објављивању тих износа.

С тим у вези, утврђени су нови усклађени динарски износи нормираних трошкова из члана 126 ЗПДГ који се примењују од 1. фебруара 2025. године. Нови динарски износи нормираних трошкова објављени су у „Службеном гласнику РС“, бр. 8/25.

Нормирани трошкови у динарском износу по основу прихода од ауторских и сродних права, односно по основу уговорене накнаде за извршени рад када се порез на ове приходе плаћа самоопорезивањем на

кварталном нивоу, од **1. фебруара 2025. године** признају се у висини од:

1) од **107.738** динара, или

2) од **64.979** динара увећани за 34% бруто прихода оствареног у кварталу.

Који износ нормираних трошкова ће обвезник применити, зависи искључиво од његовог **опредељења за начин утврђивања пореске основице**, која је уређена одредбама члана 55. став 2. и члана 85. став 5. тачка 2) ЗПДГ, о чему смо детаљно писали у ПС 21/22, на стр. 35.

Напомињемо, утврђени динарски износи нормираних трошкова за потребе опорезивања прихода од уговорене накнаде од ауторских и сродних права када се пореска обавеза утврђује самоопорезивањем, **не примењују се у случају опорезивања ових прихода које остварује обвезник који има статус самосталног уметника** у складу са законом којим се уређује област културе.

Порез на приходе од уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем, **плаћа се на приход који је обвезник остварио у кварталу**. Под кварталом се подразумева календарско тромесечје (јануар–март, април–јун, јул–септембар и октобар–децембар).

Обвезнику који у **истом кварталу** оствари и приходе од ауторских и сродних права и приходе по основу уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа самоопорезивањем, **по основу укупног износа тих прихода признају се нормирани трошкови** у зависности од опције опорезивања за коју се обвезник определио у датом кварталу.

Подсећамо на то да се пореска обавеза за физичка лица, тзв. фриленсере утврђује на кварталном нивоу и да пореска обавеза за први квартал 2025. године (за период јануар–март) доспева 30 дана по истеку тог квартала, односно 30. априла 2025. године.

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА

ПОРЕЗ НА ДОБИТ

1. Порески третман накнада за навигационе базе, софтверске апликације и приручнике у авио-индустрији из аспекта пореза на добит по одбитку

Резидентно правно лице (резидент) обавља међународни ваздушни саобраћај ваздухопловима у власништву или ваздухопловима која су закупљена од закуподавца из иностранства. Законом који уређује ваздушни саобраћај прописани су услови којима се омогућава да се ваздушни саобраћај одвија безбедно, па, с тим у вези, резидент закључује уговоре са овлашћеним пружаоцима услуга у ваздушном превозу (овлашћени добављачи) којима обезбеђује опремљеност ваздухоплова у складу са прописима о ваздушном саобраћају и то, преваходно, са документом под називом „Листа минималне опреме“ коју издаје произвођач ваздухоплова, а којом се дефинише минимум опреме (у ваздухоплову) за обављање делатности ваздушног саобраћаја.

У складу са наведеним, а како наводите у садржини поднетог захтева, резидент користи:

– навигационе системе (базе) са координатама за летење које су учитане у систем за управљање летом („Flight Management System – FMS“), при чему FMS представља компјутер који се налази у авиону, а навигациона база података омогућава наведеном систему (компјутеру) да креира континуирани приказ навигационих података, чиме се омогућава да летилица лети дуж одређене руте. FMS се користи током лета авиона и без тог система није могуће извести лет. Произвођач FMS система у приручнику за одржавање авиона дефинише формат навигационе базе који одговара уређају који управља системом. Навигационе базе се одржавају од стране добављача на њиховом систему, а резидент (периодично) логовањем на *website* добављача преузима ажуриране навигационе руте и аеродромске мапе

које се затим учитавају у рачунар авиона, а које пилот користи током извођења лета. Резидент плаћа накнаду добављачима (нерезидентним правним лицима из Сједињених Америчких Држава, Белгије и Немачке) за приступ подацима из наведених база који су иначе јавно доступни у *Aeronautical Information Publication* сваке земље, а добављачи (који за обављање неведене активности поседују сертификат) прикупљају те податке пратећи редовне измене;

– апликације за прерачун перформанси ваздухоплова. За потребе извођења лета, пилоти користе посебне апликације у iPad-у за прерачун перформанси ваздухоплова, како би успешно полетели и слетели на одређени аеродром. Обвезник користи званичне „PC“, односно „IPad“ апликације произвођача авиона. *Flight Smart* је апликација која је инсталирана на пилотским iPad-овима и служи за прерачун перформанси авиона. Део података из ових апликација је од произвођача, а део уноси обвезник екстерно. Такође, пилоти користе на iPad-у апликацију за приказ навигационих карата и рута, као и апликацију која пружа актуелне податке о аеродромима и препрекама на тим аеродромима укључујући метеоролошке податке, при чему је пружалац наведене услуге нерезидентно правно лице из Немачке. За припрему оперативног плана лета користи се посебан програм под називом „LIDO“, којим се на основу релевантних улазних података израчунава и креира оптималан план лета за конкретну руту, а услуге повезане са коришћењем програма „LIDO“ пружа нерезидентно правно лице из Немачке. У наведеном програму, стручна лица резидента уносе податке о авионима и лету, а такође мењају и уносе интерне податке који се односе на резидента (подаци о авионима, компанијским рутама, алтернативним аеродромима, као и подаци о интерној политици резидента). У складу са важећим прописима, резидент је дужан да врши проверу оперативних ограничења ваздухоплова на сваком лету, из чега произилази обавеза коришћења

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2024. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	25/24	132.372,00	101,5	95.836,00	100,8
Фебруар (Укупно)	37/24	129.934,00	98,2	94.125,00	98,2
Март (Укупно)	48/24	133.373,00	102,6	96.913,00	103,0
Април (Укупно)	56/24	133.356,00	100,0	96.614,00	99,7
Мај (Укупно)	63/24	138.332,00	103,7	100.170,00	103,7
Јун (Укупно)	73/24	132.290,00	95,6	95.804,00	95,6
Јул (Укупно)	78/24	135.195,00	102,2	97.835,00	102,1
Август (Укупно)	85/24	133.591,00	98,8	96.649,00	98,8
Септембар (Укупно)	93/24	132.783,00	99,4	96.115,00	99,4
Октобар (Укупно)	105/24	136.173,00	102,6	98.538,00	102,5
Новембар (Укупно)	8/25	138.911,00	102,0	100.738,00	102,2

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада виша од најниже основице, допринос се обрачунава на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада за период јануар–децембар 2025. године („Службени гласник РС“, бр. 74/24) утврђена је у нето износу од 308 динара по радном часу и примењује се од 1.01.2025. године.

За исплате које се врше од 1. јануара до 31. децембра 2025. године, минимална зарада износи:

Ред. бр.	Месец 2025.	Број сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Фебруар и Новембар	160	49.280,00	66.244,94
2	Март, Јун и Август	168	51.744,00	69.759,91
3	Април, Мај и Септембар	176	54.208,00	73.274,89
4	Јануар, Јул, Октобар и Децембар	184	56.672,00	76.789,87

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

3. НАЈНИЖА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА

Најнижа месечна основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање износи **45.950** динара ($131.285 \times 35\%$), а примењује се од 1. јануара 2025. године. Најнижа месечна основица примењује се до краја 2025. године, а објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 99/24.

4. НАЈВИША ОСНОВИЦА ЗА ПЛАЋАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Највиша основица за плаћање доприноса за социјално осигурање износи **656.425** динара (131.285×5), а примењује се од 1. јануара до 31. децембра 2025. године. Највиша месечна основица доприноса објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 99/24.

АКТУЕЛНО ИЗДАЊЕ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА

Др Ратомир Ђировић

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ МСФИ 9, МСФИ 15 И МСФИ 16

- са примерима књижења и моделом Правилника о рачуноводственим политикама у складу МСФИ -

Београд, новембар 2022.

Приручник садржи детаљна објашњења примене три нова и најсложенија Међународна стандарда финансијског извештавања МСФИ 9 – Финансијски инструменти, МСФИ 15 – Приходи од уговора са купцима и МСФИ 16 – Лизинг.

МСФИ 9 и МСФИ 15 примењују се у Републици Србији од 2020. године а МСФИ 16 од 2021. године. Примена ових стандарда међусобно је повезана, тако да субјекти који примењују пуне МСФИ морају детаљно да познају захтеве који су прописани овим стандардима.

Ови стандарди настали су као одговор рачуноводствене професије на светску економску кризу из 2007. године и садрже нова решења која треба да допринесу реалнијем исказивању финансијског резултата и финансијског положаја привредних субјеката.

МСФИ 9 прописује нову и једноставнију класификацију финансијских инструмената, уводи нове моделе признавања очекиваних кредитних губитака за финансијске инструменте, потраживања од купаца, средства по основу уговора и финансијски лизинг. Овај стандард поједностављује примену рачуноводства хеџинга (заштите) и проширује спектре ситуација на које се може применити рачуноводство заштите. Циљ новина које доноси МСФИ 9 у односу на ранији МРС 39 је да се поједностави финансијско извештавање применом јасног и лакшег начина класификације

финансијских инструмената, уклањањем прага за признавање кредитних губитака и промене захтева за рачуноводство заштите.

МСФИ 15 садржи детаљна правила за признавање прихода када се добра и услуге преносе на купца у току одређеног временског периода и/или у одређеном тренутку времена. За утврђивање прихода овај стандард прописује јединствен **модел у пет корака** заснован на принципима који се примењују на све уговоре са купцима који су у делокругу тог стандарда. Уређује и признавање трошкова који настају у вези са закључивањем и извршавањем уговора о продаји од стране продавца. Овај стандард доноси значајне новине приликом утврђивања прихода у делатностима које имају уговоре са различитим обавезама извршења (нпр. телекомуникационе компаније) и уговоре који обухватају више периода испуњавања обавеза према купцима (нпр. грађевинске, индустријске, пољопривредне и друге производне компаније), начин утврђивања прихода је знатно другачији у односу на раније примењиване стандарде.

МСФИ 16 прописује принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга (закупа). Циљ је да се у финансијским извештајима даваоца и корисника лизинга обезбеде релевантни подаци на начин који верно представља трансакције лизинга. Из аспекта корисника лизинга, финансијски и пословни лизинг третира се на исти начин, тако што се имовина са правом коришћења исказује као имовина корисника лизинга која подлеже амортизацији а укупна обавеза коју ће корисник лизинга плаћати за период закупа исказује се као обавеза у Билансу стања. Примена овог стандарда значајно мења структуру прихода и расхода у Билансу успеха и финансијски положај у Билансу стања корисника лизинга, што корисницима финансијских извештаја пружа релевантне податке за оцену профитабилности и бонитета субјеката који примењују тај стандард.

Обим: 416 страна

Цена: 9.900 динара са ПДВ

МАЛИ ПОСЛОВНИ ПРОГРАМИ

Финансијско рачуноводство

Робно материјално књиговодство

Фактурисање и обрачун ПДБа

Платни промет и благајне

Вођење основних средстава

Вођење производње

Обрачун зарада и накнада

Управљање људским ресурсима

Налог за службени пут

Обрачун камате

Магацинско пословање

Евиденција возила

- УСАГЛАШЕН СА ИЗМЕНАМА
ЗАКОНА И ПРАВИЛНИКА О ПДВ
- ПОДРЖАВА РЕГИСТРОВАЊЕ
ФАКТУРА У СЕФ